

POSTANOWIENIE

Dnia 4 stycznia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z powództwa J. C.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w R.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 4 stycznia 2007 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 18 sierpnia 2006 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2006 r. odrzucił apelację powoda wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 13 grudnia 2005 r., stwierdzając, że powód, który zwolniony został od kosztów sądowych, nie uiścił – mimo wezwania sądowego – opłaty podstawowej od apelacji.

Rozpoznając zażalenie, w którym skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia - zarzucając naruszenie prawa do rozpoznania jego sprawy przez sąd drugiej instancji - Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie budzi wątpliwości, że w świetle gramatycznej wykładni przepisów art. 14 ust. 2 oraz art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, dalej jako „u.k.s.c.” (Dz. U. Nr 167, poz. 1398), apelacja powoda podlega opłaceniu opłatą podstawową w kwocie 30 zł. Z materiału zgromadzonego w sprawie na użytek rozpoznania wniosku o zwolnienie go od kosztów sądowych wynika, że powód odbywa wieloletnią karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym, w którym ze względu na brak możliwości zatrudnienia nie uzyskuje żadnych dochodów. Według twierdzeń powoda jego konto depozytowe jest zerowe. Jeśli twierdzenia powoda są prawdziwe, a podkreślić należy, że Sąd Apelacyjny nie uznał ich za niewiarygodne, bowiem nie zażądał potwierdzenia stanu konta depozytowego powoda przez administrację zakładu karnego, to przyjąć należałoby, że powód nie ma możliwości uiszczenia kwoty 30 zł tytułem opłaty od apelacji, co pozbawia go prawa do rozpoznania jego sprawy w co najmniej dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym. Prawo takie gwarantuje powodowi Konstytucja RP, której art. 78 zdanie pierwsze stanowi, że „każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji”.

Powstaje pytanie, czy ustawodawca tworząc przepisy dotyczące opłaty podstawowej godził się z pozbawieniem strony postępowania sądowego możliwości skorzystania z konstytucyjnego prawa do zaskarżenia orzeczenia wydanego w pierwszej instancji. Odpowiedź na tak postawione pytanie jest oczywista, a mianowicie, że nie taki skutek ustawodawca chciał osiągnąć w sytuacjach, której

przykładem jest rozpoznawana sprawa. Potwierdzeniem tej tezy jest szybka nowelizacja ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, uchwalona nowelą z dnia 14 grudnia 2006 r., zgodnie z którą przepisy art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 zdanie drugie u.k.s.c. zostały uchylone.

Zbadania wymaga zatem – przez podjęcie inicjatywy z urzędu (art. 232 zdanie drugie k.p.c.) – kwestia, czy powód nie ma na koncie depozytowym w zakładzie karnym kwoty 30 zł, a w przypadku potwierdzenia braku takiej kwoty, powstaje kwestia wykładni przepisów art. 14 ust. 2 oraz art. 100 ust. 2 u.k.s.c. przy uwzględnieniu obowiązującego całego systemu prawa, w świetle którego brak środków pieniężnych nie może pozbawiać strony możliwości zaskarżenia orzeczenia do sądu drugiej instancji. Gdyby wyniki takiej wykładni nie doprowadziły do usunięcia sprzeczności z Konstytucją uregulowań prawnych przyjętych w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, sądowi przysługuje uprawnienie przewidziane w art. 3. ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643). Przepis ten stanowi, że każdy sąd może przedstawić Trybunałowi pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem.

Z przytoczonych względów orzeczono, jak wyżej (art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).